

Roku 1781 byl vydán toleranční patent

MUZEJNÍ

KUKÁTKO

Zajímavým cílem podzimních vycházek valašskou krajinou může být návštěva tolerančního kostela ve Velké Lhotě, který je dosud živoucím dokladem vítězného boje valašských evangelíků za svou víru. Letos si totiž připomínáme 230. výročí vydání Tolerančního patentu, jež ukončil 160 let „temna, doby pobělohorské“, kdy bylo jediným povoleným vyznáním v Čechách a na Moravě náboženství katolické, kdežto evangelické je „náboženství kacířské a jest stíháno se vši přísností a krutostí nejen církví, nýbrž i státem“.

Pokud byl v této době tajný

evangelík prozrazen, hrozilo mu např. vysídlení do Uher. Vláda ve Vídni také dobře věděla, že četní čeští a moravští evangelíci utíkají do sousedních zemí, obzvlášť je vítal pruský král Fridrich II., neboť doufal, že z nově přichozích vzejdou vojáci pro boje, které s habsburskou monarchií vedl. Především v obavě z Fridricha II. si Marie Terezie proti silicím evangelickému hnutí netroufala zakročít, a tak českým a moravským evangelíkům pomalu začalo blýskat na lepší časy.

Emoce ještě zjitřil tzv. falešný toleranční patent, vyhlášený roku 1777 na Hostýně, jímž chtěli jezuitští misionáři zjistit skutečné počty evangelíků. V roce 1780 však Marie Terezie umírá, na trůně ji vystřídal Josef II., který 13. října roku 1781 vydává tolik očekávanou listinu

- Toleranční patent. V tomto roce sice skončilo pronásledování protestantů, avšak církevní svatostánky musely

být stavěny dle přísných pravidel. Ani kostel ve Velké Lhotě z roku 1783 nesměl mít věže, zvony nebo vchod z pří-

stupové cesty, čili cokoliv, co by připomínalo katolické kostely.

Věřící si jej museli vystavět na vlastní náklady, což je o to zajímavější, když uvážíme, že první bohoslužba se v tomto kostele konala již necelé 2 roky po vydání tolerančního patentu. Mansardová střecha kostela vznikla prý po vzoru krásenského zámku, což by bylo však možné pouze v tom případě, že by se inspiroval původní, snad dřevěnou budovou krásenského panství, která na místě zámku stávala až do přestavby na empírové sídlo roku 1854.

Pro svou mimořádnou hodnotu byl roku 2008 vyhlášen Vládou České republiky za národní kulturní památku.

Mgr. Ivana Martišková

historik MRV,

muzeum Valašské Meziříčí

Na fotografii: Kostel ve Velké Lhotě